

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 667/2017
18.04.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Јелене Боровац и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници тужиља АА и ББ, обе из ..., чији је заједнички пуномоћник Даница Грубишић, адвокат у ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Владан Јовановић, адвокат у ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиља изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду број Гж 4923/2015 од 30.06.2016. године, у седници већа одржаној 18.04.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиља изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду број Гж 4923/2015 од 30.03.2016. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ се пресуда Апелационог суда у Београду број Гж 4923/2015 од 30.06.2016. године тако што се одбија жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду број П 484/12 од 01.04.2015. године у првом и другом ставу изреке којима је усвојен тужбени захтев тужиља.

У преосталом делу ревизија тужиља се као неоснована **ОДБИЈА**.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиљама на име трошкова парничног поступка исплати износ од 1.051.675,00 динара са законском затезном каматом од првостепеног пресуђења, 01.04.2015. године до исплате, све у року од 15 дана.

Туженом се не досуђују трошкови одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду број П 484/12 од 01.04.2015. године је првим ставом изреке усвојен тужбени захтев тужиља и обавезан је тужени да им солидарно на име стицања без основа за период од 02.08.1998. године до 01.01.2000. године исплати за сваки месец износ од 270,00 евра у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС са припадајућом каматом исказаном за сваки месец од дана доспелости у складу са Законом о затезној камати, све у динарској противвредности на дан исплате, све по средњем курсу НБС. Другим ставом изреке је делимично усвојен тужбени захтев тужиља и обавезан је тужени да им на име накнаде штете због изгубљене добити за период од 09.06.2000. године до 20.05.2003. године исплати износ од 17.506,50 евра у динарској противвредности са припадајућом каматом у складу са

Законом о затезној камати све у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС почев од 01.04.2015. године до коначне исплате. Трећим ставом изреке је делимично одбијен тужбени захтев тужила којим су тражиле да им тужени на име накнаде штете због изгубљене добити за период од 01.01.2000. до 20.05.2003. године преко досуђеног износа од 17.506,50 евра у динарској противвредности са припадајућом законском каматом исплати још и износ од 11.217,65 евра у динарској противвредности са припадајућом каматом и четвртим ставом изреке обавезан је тужени да тужилама на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 1.650.000,00 динара са законском каматом почев од 01.04.2015. године до исплате у року од 15 дана.

Апелациони суд у Београду је пресудом број Гж 4923/2015 од 30.06.2016. године првим ставом изреке потврдио пресуду Вишег суда у делу става другог изреке којим је обавезан тужени да тужилама солидарно на име накнаде штете у виду измакле користи за период од 01.07.2002. године до 20.05.2003. године исплати износ од 5.445,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са припадајућом законском затезном каматом у складу са Законом о затезној камати у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате почев од 01.04.2015. године до исплате, као и у ставу трећем изреке, а жалбу туженог у том делу као и жалбу тужила у том делу одбио као неосноване. Другим ставом изреке је преиначио пресуду Вишег суда у Београду у ставу првом изреке тако што се одбија као неоснован тужбени захтев тужила којим су тражиле да се обавезе тужени да им солидарно на име стицања без основа за период од 02.08.1998. године до 01.01.2000. године исплати за сваки месец у наведеном периоду износ од по 270,00 евра у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС са припадајућом каматом у складу са законом о затезној камати у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС, почев од сваког 01-ог у месецу за предходни месец до коначне исплате као и у преосталом делу става другог изреке тако што се одбија као неоснован тужбени захтев тужила којим су тражиле да се обавезе тужени да им на име накнаде штете у виду измакле користи за период од 09.06.2000. године до 30.06.2002. године исплати износ од још 12.601,50 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом на овај износ у складу са Законом о затезној камати у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате почев од 01.04.2005. године. Трећим ставом изреке је преиначено решење о трошковима парничног поступка садржано у четвртном ставу првостепене пресуде тако што је обавезан тужени да тужилама на име трошкова парничног поступка исплати износ од 702.100,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.04.2015. године до исплате у року од 15 дана.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда тужиле су изјавиле благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права са предлогом да се о њиховој ревизији одлучи као о посебној.

Апелациони суд у Београду је решењем број РЗ 139/16 од 01.03.2017. године предложио Врховном касационом суду одлучивање о изјављеној ревизији тужила применом члана 395. ЗПП због уједначавања судске праксе у примени института стицања без основа или института накнаде штете због противправног коришћења стана.

Према члану 395. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 125/04, 111/09) који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Службени гласник

РС“ бр. 72/11 и 55/14) јер је тужба у овој парници поднета 13.06.2005. године, ревизија је изузетно дозвољена и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом по одредбама члана 394. овог закона када је по оцени Апелационог суда о допуштености ове ревизије потребно да се размотри правна питања од општег интереса, уједначи судска пракса и када је потребно ново тумачење права.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужила као изузетно дозвољеној применом члана 395. ЗПП, због уједначавања судске праксе у примени института стицања без основа или института накнаде штете због противправног коришћења стана и одбијања предаје поседа те онемогућавање власнику стана да стан користе.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 399. Закона о парничном поступку и нашао је да је ревизија тужила делимично основана, а да делимично није основана.

У поступку није учињена битна повреда из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужиле су биле земљишно књижене власнице са уделом од по $\frac{1}{2}$ идеалних делова на стану број ... у улици ... број ... у ..., на ... спрату, површине 110 м², уписаном у ЗКУЛ број ... КО ... који су продале 02.02.2004. године. У спорни стан се уселио тужени августа месеца 1997. године са својом породицом уз сагласност своје мајке ГГ која је становала у стану и умрла 02.08.1998. године. Након смрти мајке туженог, туженом у парничном поступку није признато право коришћења предметног стана засновано на станарском праву родитеља који је окончан пресудом Првог општинског суда у Београду број П 6374/99 од 14.02.2002. године, (правноснажна 14.11.2002. године), и туженом је наложено иселење и предаја предметног стана тужилама. У поступку извршења те пресуде тужиле су уведене у посед стана 20.05.2003. године. Утврђено је да је за време коришћења стана тужила, тужени издавао у закуп трећим лицима свој двособан стан број ... на ... спрату површине 54 м² у ... улици број ... у коме је становао са супругом и дететом до преселења у стан тужила. Из налаза и мишљења вештака Ђорђа Јовановића од 27.01.2014. године, утврђено је да у спорном периоду, закупнина стана туженог у ... број ... износи месечно 270 евра, а да закупнина спорног стана у улици ... бр. ..., месечно износи 495 евра.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да се имовина туженог у периоду од 02.08.1998. године до 01.01.2000. године увећала без правног основа и то за сваки месец по 270 евра колико износи месечна закупнина за стан туженог у улици ..., а који је он издавао трећем лицу у закуп. Оценио је да за тај период није основан приговор застарелости потраживања на основу члана 371. ЗОО. У односу на период од 01.01.2000. године па до 20.05.2003. године првостепени суд је закључио да је тужени станујући у стану тужила без правног основа и без њихове сагласности тужилама проузроковао штету и то у укупном износу од 17.506,50 евра (по 495 евра за сваки месец) па им је тај износ досудио у динарској противвредности и припадајућу камату. Преко износа од 17.506 евра је одбио тужбени захтев тужила као неоснован за износ од 11.217,65 евра у динарској противвредности за период од 1.1.2000.године до 20.05.2003.године.

По оцени другостепеног суда погрешно је првостепени суд што је применио два правна основа као извора обавеза туженог (институт стицања без основа и институт накнаде штете) у истом животном догађају. Закључио је да нема места примени два правна института као извора обавезе туженог према тужилама, да је правни основ обавезе туженог према тужилама институт накнаде штете из члана 155. ЗОО, а не стицање без основа из члана 210. ЗОО. Применом члана 376. став 1. ЗОО нашао је да су тужилама застарела сва потраживања по основу накнаде штете у виду изгубљених закупнина у периоду од 02.08.1998. године до јуна 2002. године, па је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужила за тај период, јер су тужбу поднеле 09.06.2005. године, а тужиле су имале сазнање за штету и штетника за тај месец и могле су да потражују њену накнаду већ 01.06.2002. године.

По оцени Врховног касационог суда другостепени суд је погрешно применио институт накнаде штете у конкретној правној ситуацији. Наиме, ради се о стицању без основа из члана 210. Закона о облигационим односима којим су прописани општи услови за примену института стицања без основа, тј. одређени су битни услови и битне чињенице за постојање овог института. И код посебних видова стицања (каква је и употреба туђе ствари) морају бити испуњени општи услови стицања без основа прописани наведеним чланом. Суштина је да на страни једног лица настане умањење имовине што се у конкретном случају догодило на страни тужила, док на страни другог лица постоји увећање имовине што се догодило у конкретном случају на страни туженог јер је користио њихов стан не плаћајући закупнину. Тиме је имовина тужила умањена, а имовина туженог се повећала на њихов рачун. У том случају настаје обавеза стицаоца – неосновано обогаћеног да неосновано осиромашеном врати оно што је без правног основа ушло у његову имовину. Примењује се општи рок застарелости од 10 година прописан чланом 371. ЗОО и имајући у виду чињеницу да је тужба у овој парници поднета 09.06.2005. године, а да су тужиле поставиле захтев почев од 02.08.1998. године, произилази закључак да њихово потраживање није застарело.

По оцени Врховног касационог суда тужиле имају право на изгубљену закупнину за стан на коме су биле сувласнице за све време неовлашћеног коришћења од стране туженог почев од 02.08.1998. године па до 20.05.2003. године, када је тужени принудно исељен из стана и тужилама је предата државина. Тужиле имају право на изгубљену закупнину за сваки месец по 495 евра како је то према налазу и мишљењу судског вештака утврђено у поступку пред првостепеним судом. Међутим, како су тужиле за период од августа месеца 1998. године па до 01.01.2000. године тражиле за сваки месец по 270 евра у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС то им се тај износ и досуђује јер у парничном поступку суд одлучује у границама захтева који су постављени у поступку (члан 3. став 1. ЗПП). Почев од 01.01.2000. године па до 20.05.2003. године, тужилама припада за сваки месец по 495 евра у динарској противвредности.

Из ових разлога је Врховни касациони суд преиначио другостепену пресуду као што је у другом ставу изреке на основу члана 407. став 1. ЗПП.

Тужиле су неосновано за период од 01.01.2000. до 20.05.2003. године поставиле захтев за исплату изгубљене закупnine за сваки месец по 771. евра па су правилно нижестепени судови одбили тужбени захтев тужила преко досуђеног износа од 495. евра до тражених 771. евра за сваки месец (за укупно 11.217,65 евра).

Из наведених разлога је ревизија тужила у овом делу одбијена, а потврђене нижестепене пресуде на основу члана 405. став 1. ЗКП.

На основу члана 161. став 2. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио и о свим трошковима поступка па је обавезао туженог да тужилама за састав тужбе исплати износ од 16.500,00 динара, за састав девет поднесака по 16.500,00 динара (укупно 148.500,00 динара), за приступ на осам рочишта по 18.000,00 динара (укупно 144.000,00 динара), за десет рочишта која нису одржана у једној половини дела тарифе по 9.750,00 динара (укупно 97.500,00 динара), за састав ревизије 33.000,00 динара што све укупно са увећањем од 50% на све ове износе због заступања друге странке износи 659.250,00 динара. Дужан је тужени да тужилама надокнади трошкове вештачења у износу од 95.000,00 динара и за таксу на тужбу и првостепену пресуду 97.500,00 динара, за таксу на ревизију 117.970,00 динара и за таксу на ревизијску одлуку 176.955,00 динара, а што све укупно износи 1.051.675,00 динара. Висина трошкова је одмерена у складу са успехом тужила у парници (22.410 евра), а применом важеће адвокатске и таксене тарифе те чл. 149. ст. 2., 150 и 159. ЗПП. Тужилама се не досуђују трошкови састава жалбе јер са тужбеним захтевом на који се жалба односи нису успеле ни са ревизијом.

Туженом се не досуђују трошкови састава одговора на ревизију тужила јер та парнична радња није била нужна (чл. 150. ст.1. ЗПП).

**Председник већа – судија
Предраг Трифуновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић